

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 263/05-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. februára 2006 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészároša prerokoval prijatú sťažnosť Ing. R. V., M., zastúpenej advokátom JUDr. P. R., Ž., vo veci porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 71/93 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 71/93 p o r u š i l základné právo Ing. R. V., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ing. R. V. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Martin p o v i n n ý jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Ing. R. V. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún), ktorú je Okresný súd Martin p o v i n n ý

vyplatiť na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. P. R., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 14. decembra 2005 č. k. I. ÚS 263/05-10 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. R. V., M. (ďalej aj „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 71/93 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1. 1. Zo sťažnosti vyplynulo, že: *„Žalobným návrhom zo dňa 29. 04. 1993 sa navrhovatelia domáhali na vecne a miestne príslušnom súde vyrovnaní dedičských podielov.*

Odporca svojím rozhodnutím, sp. zn.: 9 C 71/93 zo dňa 26. 04. 2002 vo veci rozhodol tak, že potvrdil vlastnícke právo k označeným nehnuteľnostiam každému z navrhovateľov v ideálnej 1/15-ine.

Na podklade podaného odvolania účastníkov konania Krajský súd v Žiline ako súd odvolací svojím rozhodnutím, sp. zn. 9 Co 1414/02 zo dňa 06. 08. 2002 napadnuté rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.“

Sťažovateľka ďalej uviedla, že do podania tejto ústavnej sťažnosti nebolo v predmetnej veci ani po 12 rokoch právoplatne rozhodnuté, teda nebola odstránená jej právna neistota v napadnutom konaní, i keď *„postup sťažovateľa v procesnom postavení navrhovateľa v rade 3) možno hodnotiť ako aktívny. (...) Sťažnosťou zo dňa 07. 11. 2005*

adresovanou predsedovi konajúceho súdu namietal nečinnosť prvostupňového súdu. Sťažovateľ teda svojím postupom nezaložil príčinu spomaleného postupu súdu. (...)

Predmetom konania je nárok sťažovateľa na vyrovnanie dedičských podielov. Vzhľadom na existenciu právnej úpravy na dané právne vzťahy nemožno vec hodnotiť ako právne zložitú. Rovnako v posudzovanom prípade sa nejedná ani o faktickú zložitost' veci. (...)“

Podľa názoru sťažovateľky okresný súd bol v danej veci nečinný najmä v období od októbra 1993 do februára 1994, od júna 1994 do apríla 1995, od januára 1996 do decembra 1997 a v roku 1998.

Sťažovateľka sa domáhala vyslovenia porušenia jej označených základných práv a priznania aj primeraného finančného zadosťučinenia, čo zdôvodnila tým, že absencia právnej istoty znamená pre ňu citelné následky, ktoré sú zvýraznené nemalými výdajmi v súvislosti s uplatnením práva, povahou predmetu konania a pretrvávajúcimi priet'ahmi.

1. 2. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol vo veci týmto nálezom:

„Právo sťažovateľa – Ing. R. V., M. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní pred Okresným súdom v Martine, č. k.: 9 C 71/93 vo veci žalobného návrhu o vyrovnanie dedičských podielov porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky v súlade s čl. 127 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu v Martine, č. k.: 9 C 71/93 vo veci žalobného návrhu o vyrovnanie dedičských podielov konať.

Ústavný súd Slovenskej republiky v súlade s čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v celkovej výške 150.000,- Sk.

Odporca je ďalej povinný uhradiť na účet právneho zástupcu navrhovateľa JUDr. P. R. (...) titulom trov právneho zastúpenia čiastku 5.302,- Sk za 2 úkony právnej pomoci (...)“.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jej podpredsedníčkou JUDr. A. K., listom zo 16. januára

2006 sp. zn. Spr. 9/06 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 24. januára 2006.

2. 1. Podpredsedníčka okresného súdu uviedla chronológiu vykonaných úkonov v napadnutom konaní, ako aj nasledovné relevantné skutočnosti:

„(...) Na základe (...) chronológie úkonov vo veci je možné konštatovať, že ústavná sťažnosť je čiastočne opodstatnená a to pokiaľ ide o celkovú dĺžku konania, ktoré je čo do charakteru veci – vyrovnanie dedičských podielov – neprimeraná. Nie je možné vec považovať za právne zložitú. Po skutkovej stránke je však zložitejšou a to vo väzbe na problémy so zaobstarávaním dôkazov, najmä identifikácie parciel či listov vlastníctva.

Na celkovej dĺžke konania však mali vplyv i nedostatok súčinnosti a postup sťažovateľky, resp. jej právneho zástupcu v tom, že:

- *viackrát podali návrh na zmenu žaloby (úkony zo dňa 2. 7. 1993, 9. 3. 1994, 8. 11. 1994, 29. 1. 2002, 21. 2. 2002, 9. 4. 2002, 3. 7. 2003)*
- *nesplnenie lehoty stanovú súdom (úkony zo dňa 14. 10. 1993, 12. 2. 1994, 11. 5. 1994, 20. 10. 1994, 2. 1. 1995, 4. 12. 1997, 4. 5. 2004, 29. 6. 2004)*
- *až v priebehu konania postupne oznamovali súdu návrhy na doplnenie dokazovania listinnými dôkazmi*

Po vyhodnotení uvedených skutočností, zvážením charakteru veci a skutočnosti, že konanie bolo právoplatne skončené schválením zmiernu, neberúc do úvahy objektívnu okolnosť nadmerného pracovného zaťaženia súdu v rozhodnom období, vzhľadom na ustálenú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, sťažovateľkou požadované finančné zadostučinenie považujeme za primerané vo výške nepresahujúcej 30.000,- Sk.

Výslovne súhlasíme s upustením pojednávania vo veci, nakoľko od ústneho pojednávania neočakávame ďalšie objasnenie veci.“

2. 2. Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu podpredsedníčky okresného súdu uviedol tieto podstatné skutočnosti:

„(...) S poukazom na ust. § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde týmto ako účastník konania vyhlasujeme, že súhlasíme s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu.

K vyjadreniam Okresného súdu v Martine (...) uvádzame nasledovné:

Okresný súd vo svojich vyjadreniach v podstate považuje našu sťažnosť za čiastočne opodstatnenú.

V tejto súvislosti o. i. uviedol, že celková dĺžka konania je neprimerane dlhá, vec nie je právne zložitá. Nestotožňujeme sa však s názorom súdu, že predmetná vec je po skutkovej stránke zložitejšia. Nepochybne v prejednávanej veci je daná zákonná úprava, ktorá je určitá a na daný prípad plne použiteľná. Samotné komplikácie so zaobstarávaním listinných dôkazov prostredníctvom súdu nemôžu odôvodňovať skutkovú zložitost' veci a už vôbec nie dĺžku súdneho konania.

Pokiaľ sa týka namietaného nedostatku súčinnosti účastníkov konania a postupu sťažovateľky, resp. jej právneho zástupcu tak v tomto smere poukazujeme na ust. § 6 O. s. p., § 100 O. s. p. a v ust. § 114 ods. 1 O. s. p., 117 ods. 1 O. s. p. a 119 ods. 1 O. s. p. Účelom týchto procesných ustanovení zákona je zabezpečiť nielen účinnú, ale aj rýchlu ochranu práv účastníkov súdneho konania. Ich neuplatnením dochádza k zbytočným prieťahom v konaní.

Sme toho názoru, že súdom namietané skutočnosti bez ďalšieho nemohli brániť konajúcemu súdu v tom, aby poskytol účastníkom konania nielen účinnú ale aj rýchlu ochranu ich práv. (...).

Pokiaľ sa týka ukončenia súdneho sporu schválením zmiery medzi účastníkmi konania je potrebné uviesť, že uvedené bolo vyvolané práve dĺžkou súdneho konania, teda trvajúcim stavom právnej neistoty v právnych vzťahoch, ktorých ochrany sa účastníci na súde domáhali. Práve potreba odstránenia takéhoto stavu právnej neistoty v označených právnych vzťahoch (vlastnícke právo) nepochybne viedla účastníkov konania s prihliadnutím na samotnú dĺžku súdneho konania a absenciu súdneho rozhodnutia k ukončeniu tohto stavu formou súdneho zmiery.

Ohľadne výšky finančného zadosťučinenia poukazujeme na naše odôvodnenie uvedené v podanej ústavnej sťažnosti. Takto stanovú výšku považujeme za primeranú a v súlade s rozhodovacou činnosťou Ústavného súdu Slovenskej republiky. V tomto smere navyiac poukazujeme na dĺžku súdneho konania – dobu právnej neistoty a samotnú povahu práva, ktorého ochrany sa účastníci prostredníctvom súdu domáhali.

S poukazom na uvedené považujeme našu ústavnú sťažnosť za dôvodnú a navrhujeme, aby jej Ústavný súd Slovenskej republiky vyhovel v celom rozsahu v zmysle navrhovaného znenia nálezu.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 71/93:

Dňa 29. apríla 1993 podali navrhovatelia F. H., M. (ďalej aj „navrhovateľ“) a O. H., M. (ďalej aj „navrhovateľka“) na okresnom súde proti odporcovi V. H., M. (ďalej len „odporca“), žalobný návrh na vyrovnanie dedičských podielov.

Dňa 18. mája 1993 okresný súd vyzval navrhovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za návrh.

Dňa 2. júla 1993 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že navrhovatelia boli zviazaní predložiť súdu identifikáciu sporných nehnuteľností a odporca bol zviazaný zaslať súdu svoje vyjadrenie k návrhu.

Dňa 6. júla 1993 odporca doručil súdu fotokópiu svojho vyjadrenia k návrhu.

Dňa 14. októbra 1993 súd zaslal vyjadrenie odporcu navrhovateľom a urgoval ich, aby predložili predmetnú identifikáciu.

Dňa 21. februára 1993 súd opakovane vyzval navrhovateľov, aby oznámili, kedy budú môcť predložiť identifikáciu parciel.

Dňa 9. marca 1994 navrhovatelia oznámili súdu, že identifikácia parciel bude vystavená do konca marca 1994.

Dňa 11. mája 1994 súd vyzval navrhovateľov, aby oznámili, či bola vyhotovená identifikácia parciel.

Dňa 9. júna 1994 navrhovatelia doručili súdu identifikáciu predmetných parciel.

Dňa 16. júna 1994 súd vyzval navrhovateľov na úpravu petitu návrhu a vyčíslenie finančnej náhrady v lehote do 25. júla 1994.

Dňa 21. júla 1994 právny zástupca navrhovateľov oznámil súdu, že navrhovateľ zomrel, preto nemohol splniť výzvu súdu zo 16. júna 1994. Požiadal súd o 30-dňovú lehotu, v ktorej by mal s dedičmi navrhovateľa a s navrhovateľkou záležitosť prejednať.

Dňa 20. októbra 1994 súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľov, aby oznámil, či došlo k dohode s dedičmi navrhovateľa.

Dňa 8. novembra 1994 právny zástupca navrhovateľov oznámil súdu, že po nebohom F. H. sa na okresnom súde vedie dedičské konanie pod sp. zn. D 207/94, ktoré nie je ešte skončené. Požiadal o 20-dňovú lehotu na úpravu návrhu.

Dňa 2. januára 1995 súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľov, aby obratom oznámil „stav vo vybavovaní veci“.

Dňa 17. januára 1995 právny zástupca navrhovateľov oznámil súdu, že úpravu návrhu urobí po predložení rozhodnutia v dedičskej veci.

Dňa 9. marca 1995 právny zástupca navrhovateľov doručil súdu upravený návrh na začatie konania s tým, že ďalej na strane navrhovateľov budú vystupovať: 1. N. H., 2. F. H., 3. Ing. R. V., 4. J. H., 5. A. H., 6. O. H. Súčasne doložil plné moci na zastupovanie všetkých navrhovateľov.

Dňa 21. apríla 1995 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené s tým, že súd účastníkom poskytol lehotu do 20. mája 1995 na uzavretie mimosúdnej dohody.

Dňa 5. mája 1995 právny zástupca navrhovateľov oznámil súdu, že k mimosúdnej dohode nedošlo.

Dňa 20. júna 1995 súd vyzval navrhovateľov, aby v lehote 5 dní špecifikovali finančnú náhradu za nehnuteľnosti, ktoré boli odpredané.

Dňa 23. augusta 1995 právny zástupca navrhovateľov doručil súdu kúpno-predajnú zmluvu, ktorými odporca previedol určité nehnuteľnosti na mesto M. a ZŤS M.

Dňa 4. decembra 1995 právny zástupca navrhovateľov doručil súdu špecifikáciu finančných náhrad za odpredané nehnuteľnosti.

Dňa 31. januára 1996 súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľov, aby v lehote 14 dní upravili a spresnili petit návrhu (právny zástupca navrhovateľov túto výzvu prevzal 6. februára 1996).

Dňa 17. februára 1997 právny zástupca navrhovateľov doručil súdu „*spresnenie návrhu na vyrovnanie dedičských podielov*“.

Dňa 17. septembra 1997 právny zástupca navrhovateľov oznámil súdu, že jeden z účastníkov konania zomrel, a požiadal, aby súd 20 dní nekonal.

Dňa 4. decembra 1997 súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľov, aby v lehote 15 dní upresnil petit návrhu.

Dňa 8. februára 1999 právny zástupca navrhovateľov oznámil súdu, že navrhovatelia trvajú na návrhu, ktorý v priebehu konania upravili.

Dňa 25. februára 1999 súd požiadal navrhovateľov, aby obratom predložili identifikáciu parciel, ktoré majú byť predmetom vyrovnania dedičských podielov.

Dňa 21. septembra 1999 právny zástupca navrhovateľov doručil súdu doklady za účelom identifikácie nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu.

Dňa 7. mája 2001 sťažovateľka požiadala súd o informáciu, čo bráni v plynulejšom pokračovaní v konaní.

Dňa 12. novembra 2001 bolo nariadené pojednávanie na 29. január 2002.

Dňa 29. januára 2002 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci, okrem navrhovateľky O. H., ktorá zomrela, boli prítomní. Súd uznesením pojednávanie odročil na 21. február 2002 s tým, že bude pripojený dedičský spis po nebohej O. H.

Dňa 19. februára 2002 advokát JUDr. O. predložil súdu plnú moc na zastupovanie právnych nástupcov po nebohej O. H. s tým, že títo nemajú záujem vstúpiť do konania.

Dňa 21. februára 2002 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 9. apríl 2002 s tým, že mal byť pripojený spis sp. zn. D 293/80 po nebohej M. H.

Dňa 9. apríla 2002 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 25. apríl 2002 s tým, že právny zástupca navrhovateľov do tohto termínu upresní petit návrhu, ktorý doručí aj právnemu zástupcovi odporcu.

Dňa 24. apríla 2002 právny zástupca navrhovateľov doručil súdu upravený návrh.

Dňa 25. apríla 2002 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 26. apríl 2002 za účelom vyhlásenia rozsudku.

Dňa 26. apríla 2002 bol vo veci vyhlásený rozsudok.

Dňa 14. mája 2002 navrhovatelia podali odvolanie proti rozsudku.

Dňa 17. mája 2002 aj odporca podal odvolanie proti rozsudku.

Dňa 24. júna 2002 bol spis doručený Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o uvedených opravných prostriedkoch.

Dňa 6. augusta 2002 krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 14. augusta 2002 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 17. septembra 2002 okresný súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľov, aby v zmysle záverov krajského súdu v lehote 15 dní doručil súdu upresnenie návrhu.

Dňa 3. februára 2003 súd urgoval právneho zástupcu navrhovateľov, aby splnil výzvu zo 17. septembra 2002.

Dňa 3. júla 2003 právny zástupca navrhovateľov doručil súdu úpravu návrhu a sčasti späťvzatie návrhu na vyrovnanie dedičských podielov z 29. apríla 1993.

Dňa 7. októbra 2003 súd zaslal upravený návrh právnenému zástupcovi odporcu s tým, aby k nemu zaujal stanovisko v lehote 15 dní.

Dňa 29. októbra 2003 právny zástupca odporcu doručil súdu stanovisko k upravenému návrhu.

Dňa 4. mája 2004 súd vyzval právneho zástupcu odporcu, aby sa v lehote 10 dní vyjadril, či súhlasí so späťvzatím návrhu v časti, ktorá sa týka pôvodnej navrhovateľky O. H., podaným jej právnymi nástupcami.

Dňa 2. júna 2004 právny zástupca navrhovateľov oznámil súdu, že právnych nástupcov navrhovateľky O. H., Ing. V. H. a B. K. nezastupuje, preto sa nemôže vyjadriť k ich späťvzatiu návrhu.

Dňa 28. júna 2004 vyššia súdna úradníčka konštatovala, že prípis (výzva zo 4. mája 2004) nebol zaslaný právnenému zástupcovi odporcu, ale právnenému zástupcovi navrhovateľov. Úpravou dala kancelárii pokyn na jeho zaslanie právnenému zástupcovi odporcu.

Dňa 3. augusta 2004 právny zástupca odporcu oznámil, že súhlasí so späťvzatím návrhu v časti týkajúcej sa O. H.

Dňa 29. augusta 2004 súd vyzval právneho zástupcu odporcu, aby oznámil, či súhlasí

so späťvzatím návrhu.

Dňa 8. februára 2005 okresný súd uznesením sčasti zastavil konanie. Súčasne pripustil zmenu petitu návrhu (rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 22. marca 2005).

Dňa 5. októbra 2005 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie. Účastníci, okrem navrhovateľov v 2. a 5. rade, boli prítomní. Pojednávanie bolo odročené na 10. november 2005 s tým, že do tej doby navrhovatelia zaujmú stanovisko k riešeniu sporu mimosúdnou cestou. V prípade, že k uzavretiu dohody nedôjde, zúčastnia sa pojednávania.

Dňa 10. novembra 2005 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie. Okresný súd uznesením schválil zmier z 9. novembra 2005, tak ako bol súdu predložený. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 21. novembra 2005.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prierahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie vecí v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť vecí, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 71/93 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti vecí, ústavný súd zo skutočností uvádzaných okresným súdom a ani z obsahu spisu nezistil takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o takej zložitosti posudzovanej vecí (právnej, resp. faktickej), ktorá by mohla negatívne ovplyvniť jej doterajší priebeh, no najmä viac ako dvanásťročnú dĺžku napadnutého konania.

2. Pri posudzovaní správania sťažovateľky v napadnutej veci ústavný súd konštatuje, že na jej ťarchu treba pripísať skutočnosť, že jej právny zástupca na výzvy súdu takmer nikdy neodpovedal v súdom stanovenej lehote (pozri II. časť tohto nálezu), a tak aj ona prispela k predĺženiu konania. Vzhľadom na opakovanú dlhodobú pasivitu právneho

zástupcu sťažovateľky najmä v období od 31. januára 1996 do 17. februára 1997 (*viac ako dvanásť mesiacov*), od 4. decembra 1997 do 8. februára 1999 (*štrnásť mesiacov*) a od 17. septembra 2002 do 3. júla 2003 (*osem mesiacov*) - túto neospravedlnenú nečinnosť treba pripísať na vrub sťažovateľke - i keď na túto pasivitu účastníka konania aj okresný súd reagoval zrejme oneskorene (napr. po šiestich mesiacoch od uplynutia lehoty uloženej právnomu zástupcovi sťažovateľky vo výzve zo 17. septembra 2002), nemožno celkové správanie sťažovateľky kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú výlučne zbytočné prietahy (napr. I. ÚS 31/01). Na druhej strane však na uvedené pravidelne sa opakujúce a dlhodobé nesúčinnostné správanie právneho zástupcu sťažovateľky nemohol ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o výške primeraného finančného zadost'učinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a konštatuje, že okresný súd bol v danej veci opakovane nečinný, a to konkrétne od 21. septembra 1999 do 12. novembra 2001 (dvadsaťpäť mesiacov) a od 3. augusta 2004 do 8. februára 2005 (šesť mesiacov). Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas tridsaťjeden mesiacov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné, pretože k uvedeným zbytočným prietahom nedošlo v dôsledku zložitosti veci a iba sčasti k nim došlo v dôsledku správania sťažovateľky (jej právneho zástupcu), ale predovšetkým v dôsledku postupu súdu. Ústava v čl. 48 ods. 2 však zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. *Vzhľadom na to, že uznesením, ktoré nadobudlo právoplatnosť 21. novembra 2005, bol v napadnutom konaní schválený súdny zmier, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.*

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 150 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, ako aj na jej podiel, resp. jej právneho zástupcu na zbytočných prietáchoch v napadnutom konaní považuje ústavný súd za primerané vo výške 30 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania vo výške 5 302 Sk z dôvodu trov jej právneho zastúpenia.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia a podanie sťažnosti z 9. novembra

2005 a podanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu 24. januára 2006). Za dva úkony vykonané v roku 2005 patrí odmena dvakrát 2 501 Sk a režijný paušál dvakrát 150 Sk (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Za jeden úkon, ktorý bol vykonaný v roku 2006, patrí odmena v sume 2 730 Sk a režijný paušál k tomuto úkonu v sume 164 Sk. Celkové trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú v danom prípade sumu 8 196 Sk.

Vzhľadom na to, že sťažovateľka si prostredníctvom svojho právneho zástupcu uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby a tieto trovy vyčíslila v sume 5 302 Sk, ústavný súd - keďže to nie je v rozpore s platnými súvisiacimi predpismi - jej priznal náhradu trov právneho zastúpenia v navrhovanej výške, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. februára 2006